

Z a t w e e f c h u A l w i s e s .

Nr. 43. Zettortdeenâ 23. Oktober 1852.

No Lestenes.

Ar leelu preeku Lestenes draudse to deenu gaidija, kad tappe passuddinachts, ka tanni 12tâ Oktober mehnescha deenâ buhschoht zeen. prahwests (Meschumuischas mahzitajs Bursy) libds ar zitteem mahzitajeem muhsu basnizu apmekleht. Dauds kauschu tanni deenâ us Deewa nammu steidsahs; dauds arri no zittahm draudsehm fanahze, kas pee Lestenes draudses ne peederr, un tâ muhsu kohschais Deewa nams no zilwekeem tappe drihs peepildihst. Tad atbrauze basnizâ zeen. prahwests libds ar muhsu un Dschuhkstes zeen. mahzitaju Wilpert; tee zitti gaiditi mahzitaji ne bija atnahluschi. Deewa kalposchanu sahloht gabje zeen. prahwests ar Dschuhkstes mahzitaju eeksch krehfleem un palikke tur, kamehr spreddikis beidsahs. Spreddiki muhsu paschu zeenijams mahzitajs Kupffer patihlamus, pee firds eedamus wahrduus runnaja, skaidri isstahstidams no teem kahu-weekeem un winnu drahnahm. Pehz beigta spreddika un nodseedatas dseefmas gabje tee wiffi trihs us altari. Tad prahwests us altari lassija draudsei wiffu preekschâ, teildams, ka winsch, irr subthihts ismekleht, woi ta draudse sawu mahzitaju klausu, woi winna swehtas mahzibas peenemm, woi pehz tahm tâ isturras, ka winsch to preekschsihmi dohd? Tad wehl klahp pamahzidams, ka peenahkabs sawu dwehfeles-gannu klausiht, zeenâ un gohdâ turreht. Affaras daudseem pahp waigem ritteja zeen. prahwesta mahzibas klausotees. Tad tappe skoblas-behrni preeksch swehta-altara pahpkluschinati, un tohs zeen. prahwests labbâ pamahzifchanâ arradde. Pehz pufsdeenâs wajjadseja teefas wihreem un basnizas pehmindereem us mahzitaja muischi dohtees, fur tohs prahwests isjautaja, gribbedams sinnaht,

woi mahzitajs pahp draudses dwehfelehm nomohdâ stahw? Woi winsch par wiffahm gabda ka weens ihstens gans?! — Bet ka tad jehrini par tahdu gannu brehks, kas tohs us sahlainahm gannibahm ikdeenâs ganna, un pee skaidra uhdens wedd nodsertees? Pateesi nê, ne muhscham tahdi sawu mutti ne atdarrihs! Tadeht zeen. prahwests ar sawu jautaschanu wairak ne atradde, ka pateizibu un miblestibu starp Lestenes draudses mihtu gannu un winna mihteem gannameem jehreem.

F. Remfohn.

Slepkawibas-darbi.

28tâ Mei us ta leelzetta no Nowo-Aleksandrowst us Illuksti, 5½ werstes no Illukstes tikka weens zilweks nosists, kas tâ notikka. Kahds Schihds, kas Egiptes pastes-nammâ sedlineeka-darbu bija strahdajis, gabja us Illuksti un fatikka Kreewu, kas to paschu zettu gabja, un tam par zetta-beedri peesohltjahs. Pee kahda krohga, 9 werstes no Egiptes tikluschi, tas Schihds luhds kahdu pasihstamu fainneeku, lai winnu par maksu weddoht us Illuksti, kas newallas deht tomehr tiklai libds Skrudelinas-krohgu, 7 werstes no Illukstes, apnemmahs winnus aiswest par 30 kapeikeem, ko abbi zetta-beedri kohpâ aismaksaja, bes ka tas Kreews sawu weddeju wehl pee katra krohga ar brandwihnu meeloja. Pee ta norunnata krohga peebraukuschi, Kreews to fainneeku peelabbina, lai to par 10 kapeikeem wehl weddoht libds gallam, brandwihnu peesohlidams, zil ween gribbeschoht, un Schihdu luhgdams, libds braukt, lai buhtu drohshaka brauschana zaur meschu. Pee ta pascha tuwal peektuuischi, Kreews waiza, woi nekahdas mah-

jas ne effoht tuwumâ, us fo weddejs atbild, ka par 2 wersteem meschafarg's dsihwojoht. Pabri simtu fohlu meschâ eebraufuschi Kreews iswelf pistohli ar 2 stohbreem, un schauj weddejam galwâ, bet kad schahweens ne gahjis wakkâ, iswilzjis dselsa-gabbalu, un ar to tam par galwu dewis. Schihds no ratteem iskrittis, un — jebfchu klubs buhdams, leelâ streefchanâ us krohgu atpakkal streehjis, un no mescha iskluis, pilnâ rihkle pehz paliga kleeedsis, tâ ka laudis, kas tuwumâ patlabban laukâ strahdaja, fastrehja, to flepkawu lihds ar to sirgu sakehre, un Illukstes teesai nodewe, kas pee wianna neween to pistohli un dselsa stangu, bet arridsan garru nasi, pulweri, strohtes un sehwele-fohzius atradde. Preeksch teesas flepkawa isteizis, ka schis zilweks jau tas peeltais effoht, fo tas nokahwis. — 23tâ Jubli deenai austoht schis flepkawa, un wehl zits, kas wianna beedris effoht, no Illukstes zeetuma isbehdsis. — Mahzi ba: Sargees no nepafihstameem zekka-beedreem, un no brandwihna, kas wiffadâ pohstâ eewedd!

5tâ August wehl 2 flepkawas ne tabli no Dinaburgas Kalkuhnes teesâ weenu Schihdu nokahwuschî, pee ka tiklai 8 graschus dabbuschî. Tee us karstahm pehdahm sanemti, un 6tâ August Illukstes teesai nodehti.

— — 9.

• Tas weenigs patwehrums.

Kas ne atgahdina wiannus behdigus un breefmu pilnus gaddus, fo par Pruhfchu-gaddeem mehds nosaukt, kad Sprantschu Keisers Napoleons ar 500,000 karee-wihreem nehmahs kareoht prett muhsu Keiseru, un ka weena straume stipra, kas ar saweem wilneem wiffu aistraun, eelaufahs muhsu tehrou-semmitê? Tas bij taggad preeksch 40 gaddeem. Kas pats to ne irr peedsihwojis, tas lai praffa tehwas un tehwa-tehwus; tee gan sinnahs par wiannahm breefmahm dauds fo stahstibt. Par to paschu laiku es tewim art fo gribbu stah-

stibt, mihtais lassitajs; bet ne par kareem un dumpjeem, ne par baddu un dasch-daschadu truhkumu, kas tad bij zeefchams gan drihs wisseem, bet par to brihnischligu spehku, fo Deews saweem wahrdeem irr peelizzis, zilweku firdis preezinahnt un pamohdinahnt. — Tanni laikâ pahr mums walidija Keisers Aleksanders I., muhsu taggad walididama schehliga Keisera augstais brahlis, kas taggad jaw fenn irr Deewa preekschâ. Sprantschu Keisers ar sawu leelu karee-spehku jaw pee muhsu semmes rohbescheem stahweja, kaufchana un ispohstischana wiannahm gahje preekschâ: lauschu firdis wiffur drebbedamas drebbeja. Wet par wisseem teem weensweenigais bij drohschs un meerigs, un no wiffa ta karee-trohksna ne likkabs wis apgrubinatees. Schis bij tas leelskungs Gollizins. Wiffi wianna draugi par schahdu wianna meerigu un drohschu buhschanu ne warreja wis deewsgan isbrihnitees. Woi winsch warr buht ar teem eenaidneekem pasleppeni bij beedrojees? Tâ wis ne warreja buht; wianna ustizziba bij sinnama wisseem. Wet pats leelskungs jaw par to dohmaja, ka sawam augstam Keiseram arri warretu tahdu paschu prahtu eedoht firdi, kahdu winsch pats turreja; wensch bij apnehmees tam norahdiht to stipru klints-kalnu, us kureu winsch palaudamees pee wiffahm breefmahm drohschs palikke. Tadeht winsch luhdse, ka Keisers wiannahm wehletu ar wiannu weenu paschu isrunnatees. Keisers tam ne bij prettineeks, un kad nu Gollizins pee wianna bij, tad, kâ jaw warr dohmaht, runna papreeksch zehlahs par to eenaidneeku breefmigu usmahkschanu, bet arri par to meerigu un preezigu buhschanu, fo Gollizins turreja. Keisers wiannu waizaja, kalabb winsch weenigs effoht bes nekahdahm bailehm, fur taf wiffus zittus bailes gandrihs jaw pahraehmuschas. Tad Gollizins weenu bihbeliti no leschas iswilzjis, to Keiseram rahdija. Un kad nu schis rohku issteepe, to gribbedams panemt, tad ta bihbelite us semmi fritta un atwehrahs pee 91 Dahwida dseefmas, kas tâ cesahkabs: „Kas eeksch ta Wiffu-aug-

staka patwehroma fehseh, un appafsch ta Wisfu-
warrena ehna's paleek, tas fakka us to Kungu:
manna pakauschana un manna stipra pils,
mans Deew's, us ko es zerreju." — Ak laut
juhs, zeenigs shehlig's Keisers, scho patweh-
rumu stipru gribbetut mekletees! — ta fazzija
tas leel'skung's, kad wiasch schohs wahrdu's
bij islassijis. Pehz tam wiini schlibrah's. —
Ne zit ilgi, tad Keisers pawehleja, ka wiffas
basnizas luhg'schana's taptu turretas, ka Deew's
palihdsetu tohs niknus eenaidneekus uswarreht.
Arri pats Keisers bij basniza; un kad mahzi-
taj's taisijah's Deewa wahrdu's fluddinah't, tad
wiasch fakhoht lassija to 91 Dahwida dseefmu.
Keisers to dsirredams, pats pee sewis brihni-
jah's, ka tak tas ihpaschi schohs wahrdu's bij
ismeklejis, un to leel'kungu Gollizin pra'ssija,
woi wiasch warr buht tam mahzitajam effoht
istabstijis, ko wiini sawa starp'a bij runna-
juschi. Bet schis pehz taisnibas atbildeja, ka
neweenu wahrdu par to ne effoht peeminnejis.
Atkal par kahdahm deenahm, kad karsch ar
Sprantschu Keiseru jaw bij eefahkts un muhsu
Keisers, ar sawu kara-spehku legheri buh-
dams, ilgojah's pehz eepreezinah's is
Deewa wahrdeem, wiasch pehz weena zitta
mahzitaja suhtija, kas ihpaschi wiinu mehdse
apfohpt, lai schis no bihbeles kahdu weetiau
lassa. Utnahjis tas mahzitaj's eefahze 91 Dah-
wida dseefmu lassibt. "Pagaidi," fazzija Kei-
sers, "kas tew pawehlejis, ihpaschi scho weetu
lassibt?" — "Pats Deew's," atbildeja tas
mahzitaj's. — "Ka tad?" — Tas mahzitaj's
fazzija: "Kad man sinna nahze, pee Zums eet,
tad pats ne sinnadams, ko runnah't, es Deewa
preeksch'a zekks apmettohs un fir'nigi luhdsu,
ka Deew's gribbetu mannas wahjas luhpas
stiprinah't, ka warretu to runnah't, kas der-
rig's. Tad sawa firdi es staidri sajuttu, ka
ihpaschi par scho bihbeles weetu man bij ja-
runna. Kalabb Juhs, zeenigs Keisers, man
ne likkat tahkal lassibt, — to es ne sinnu." —
Tad Keisers gan pats nomannija, ka Deew's
ar scheem wahrdeem wiinu ihpaschi gribbeja
pamohdinah't un preezinah't, un pats no ta

laika jo zeeti pee bihbeles turrejah's, un pehz
arri palahwe, ka bihbeles-beedribas muhsu
starp'a tappe eezeltas. Par schahdu labbu
prahtu lai mehs arri taggad wehl wiinna pee-
minnu fwehtu turram.

Gr.

Padohms pee eewainofchana's ar ugguni.

No Kreewu-semmes kahds kung's to labbu
padehmu dohd, ja kas sawu meefu ar ugguni
eewainojis, tad buhschoht to weetu ar rudsu-
milteem apbeht, un ar kahdu lakkatu apseet.
To lai darra kahdas pahri deenas no weetas,
kamehr ta waina fadsihjusi. Uhd'a gan no-eet,
bet bes sahpehm, un drihs zitta rohnah's. Ja
rudsu milti ne buhtu tuhliht pee rohkas, tad
lai kahdu lakkatu eemehrze silt'a uhdeni, un lai
to usleek, bes ka uhdens tiftu ischnaugts, us
to fadedsinat'u weetu.

W—r.

Atbiledschana us atbildu eeksch Nr. 37 f. g. Patweefchu Uwis's.

Ko Knifscha Greetai taisnootees
Prett puischeem ta wehl leelitees.
Man rahdah's, ka to wezzum's speesch,
Tadehl ta pikti sobbus greech;
T'ai naudas arr' ne leekah's buht,
Kamidehl tai pirktees wihrs irr gruh't.
Ko runna ta no peezeem wehl,
Kad weens tai trubkst — wehl Deewam shehl!
Kad' puischi jaw tik lehti buhtu,
Tad wezzas meitas gan ne kluhtu.
Un zittahm wehl irr naudas mak's,
Un kas par leelu! Wai — tu traks!
Un tad wehl tuksch'a paleek schah's;
To itt ne weenu pirkt warr tah's.
Ne lehti puisis naudu prezz,
Un wezzahm meitahm kschepi lezz. —
Ne krodh'sneek's peezus kringelus
Par webrdinu dohd zeppuschus;
Bet puisis peejas meitschas drihs
Us latru pirktu atradid's!

Leelais puisis:

Kalnaischa Werlant's.

D seefmina.

Meld. Was ist das Göttlichste auf dieser Welt zc.

1.

Kas ween irr debbest manta pasoule?
Kas eepreeze muhs pihschu mahjweentina?
Kas eng'leem peebeedro muhs semmité?
Zas effi tu, al swehta tizzibina!

2.

Zaur fo mehse Radditajam radneeki?
Kas sirdim lihgsimiba un noskummiba?
Kas preeku gaidamu mums nowehli?
Zas effi tu, al salda mihsesiba!

3.

Kas zeeschanâ dohd spehku pazeestees?
Zaur fo schè wakkam eerang debbestina?
Kas dwehselei lauj waku pazeltees? —
Zew sau zam flaištu debbesterrribina!

4.

Al, kaut ikkarrâ muhschu-mainakâ,
Schihš debbest-pukkites eepihtas buhtu:
Kur winnas; — Paradihses laimiba
Ist weegli atkal sirdis eekschâ kluhtu!

—рѣ.

Saunas grammatas.

Zelgawâ pee Lubkas, pihs-eelâ, irr dabbujamas:

1) Kapeiku grammatas, (Schillingsbûcher) no Umburgas. Nr. 5. 6. Wezš ustizzams draugs un mahjitajs. Latweescheem par mohdinaschanu; par peemianu pahrtulkohts no —рѣ. Zelgawâ 1852. Isdohtas no Fr. Gustav Lubkas. 68 pufslappas. Maksa 12 kap. f.

Schi grammatina isstahsta muhsu mihta **M a h r t i n a** Luttera dshwoschanu un ar kahdu leelu tizzibas spehku tas Kristus un Deewa wahrda dehl irr darbojees. Luttera laudim ta irr itt pateesi derriga grammatâ.

2) Kapeiku grammatas, (Schillingsbûcher) no Umburgas. Nr. 3. 4. Diwi desmit diwas jaukas garrigas

dseefmas no Luttera, Ermanna, Gerarda zc. pahrtulkohtas no —рѣ. Maksa 12 kap. f. Zelgawâ 1852.

Schihš dseefmas itt wezzu wezzi tizzibas-draugi no sawas sirds pilnibas dseedajuschi un daschu sirdi ar tahm jaw irr sildijuschi.

3) Gabjeja zetsch us laimu, jeb kâ tufsch kalpinisch par turrigu wihru warr palikt. Stahstihš no Kahrta Deempaliga. („Uli der Knecht.“) Zelgawâ 1853. Isdohts no Fr. Gustav Lubkas. 32 pufslappas. Maksa 8 kap. f.

No schi stahsta ikkarrâ namma-tehws warr mahjitees, ka tam neween par sawu gabjeju meesu, bet dauds wairal par winnu kristigu dshwoschanu buhs gabdabt, un atkal kalpem te irr labba mahjida, kâ tee pee lauzigas un muhschigas labflahschanas warr kluht.

Sinna preeksch skohlalm.

Zelgawâ pee Eteffenhagen kunga irr dabbujami:

Janni preekschrafti,

par 30 kap. judr.,

teem Latweescheem par labbu apgadati, kas gribb mahjitees rakstibt. Us 12 lappahm te irr forakstias tabs masas un leelas behkstabas un kohpâ sarakstii wahrdi; eesahkoht irr celikti leeli un ruppi raksti, tad arween smalkaki un beidseht til smalki wahrdi, ka tee raksta, kas jaw proht ar spalwu labbi wilkt. Pirnâ un ohtrâ lappâ irr ta **U W Z**, treschâ lappâ wiffabi kristi wahrdi, 4tâ un 5tâ muhsu Kursennies pilsketi un wiffas lassichanas sibmes, 6tâ un 7tâ muhsu leeslas un masas uypes, 8tâ lappâ wiffas zipperes un kâ tabs kohpâ jalassa un ja-sesauz, 9tâ wiffu mehneschu wahrdi un deenas irr peeminneti, tad no 10tas liohs 12tai lappai wiffi kristigi swehtli un kalabbad tee irr jasmim irr isetiks, lai behrni to no galwas ismahzohs. — Schee preekschrafti Wahzennie irr apgadati un pabeleku smukli taifiti; bet kad Wahzennieki Latweeschu wallodu til flaidri ne proht, tad daschâ weetâ teem zure wahrds irr niissejees un nepareisi nolikt. Par to gan ne weens ne launofers, kad redsehs, zif derrigi schee preekschrafti irr behrnem, kas mahzohs ar spalwu rakstibt. —3.

B i e w d r i e k k t.

No juhrmass-gubernias augstas waldichanas pufses: Collegienrath v. Braunschweig, Benfor. No. 283.